

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Sa preporukama za razvoj i održivi rad Saveta za mlade u lokalnim zajednicama

Nacionalna asocijacija kancelarija za mlade u okviru projekta

„OSNAŽIVANJE KANCELARIJA ZA MLADE“

Podržanog od Ministarstva omladine i sporta

Beograd, April 2018.

Sadržaj

1. Uvod.....	3
1.1. O projektu	3
1.2. O Savetima za mlade	4
1.2.1. Definicija	4
1.2.2. Članstvo Saveta za mlade.....	4
1.2.3. Uloga Saveta za mlade	5
1.2.4. Zaduženja Saveta za mlade	5
1.3. Istraživački zadatak.....	6
2. Metodologija	7
3. Interpretacija rezultata istraživanja	8
4. Zaključci i preporuke	13
5. Prilozi	16
5.1. Statut primer.....	16
5.2. Primer programa rada Saveta za mlade u Novom Pazaru	17
5.3. Upitnik.....	20

1. Uvod

1.1. O projektu

Nacionalna asocijacija kancelarija za mlade (Nacionalna KZM) je osnovana u martu 2014. godine. Odluku o osnivanju Nacionalne asocijacije kancelarija za mlade donelo je 56 predstavnika lokalnih samouprava. Danas Nacionalna asocijacija kancelarija za mlade broji 108 članica.

Nacionalna asocijacija kancelarija za mlade se sve više prepoznaje kao značajan subjekt omladinske politike koji prati i analizira elemente omladinske politike na lokalnu i u saradnji sa svojim članicama pronalazi moguća rešenja i preporuke za njihovo unapređenje. Osim modela rada Kancelarija za mlade, preporuka za unapređenje međusektorske saradnje na lokalnom nivou, Nacionalna KZM aktivno radi na unapređenju i drugih elemenata omladinske politike koji su u domenu rada i nadležnosti lokalne samouprave.

Predmet analize koji je realizovan kroz projekat „Osnaživanje kancelarija za mlade“ pod pokroviteljstvom Ministarstva omladine i sporta su lokalni Saveti za mlade. Kako je od osnivanja prvih kancelarija i Ministarstva omladine i sporta nekoliko godina razvijan sistem omladinske politike na lokalnu, i kako su osnove sistema razvijene, u poslednje vreme se pažnja posvećuje lokalnim Savetima za mlade. Međutim, do sada se nije pristupilo formalnoj analizi stanja, primera prakse, izazova u radu i kreiranju osnove za druga sistematičnija i dublja istraživanja koja bi dovela do davanja preporuka za postizanje efikasnijeg i stabilnijeg rada Saveta za mlade. Saveti za mlade predstavljaju značajan instrument za promociju omladinske politike na lokalnom nivou i omladinskih aktivnosti, predstavljaju prostor za participaciju mladih i prostor za donošenje značajnih odluka koje se tiču omladinske politike na lokalnom nivou i važno je posvetiti pažnju i uticati na jačanje ovog mehanizma u lokalnoj zajednici. Istraživanje pred vama predstavlja napor Nacionalne KZM u osnaživanju i održivom funkcionisanju lokalnih elemenata omladinske politike kao i podršku lokalnim samoupravama u stremljenju ka kvalitetnijem sistemskom okruženju za život i napredak mladih osoba u zemlji.

1.2. O Savetima za mlade

1.2.1. Definicija

Pojam Savet za mlade se pojavljuje u više publikacija i drugih dokumenata od kojih je najznačajniji Zakon o mladima. U skladu sa njim, na nacionalnom nivou, Savet za mlade je savetodavno telo koje podstiče usklađuje i prati aktivnosti u vezi sa razvojem, ostvarivanjem i sprovođenjem omladinske politike na lokalnom nivou i predlaže mere za njeno unapređivanje. Na drugim nivoima, radi usklađivanja aktivnosti u vezi sa ostvarivanjem omladinske politike na teritoriji autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave može osnovati pokrajinski, gradski i opštinski savet za mlade.

Nacionalna strategija za mlade za period od 2015. do 2025. Godine se oslanja na Zakon o mladima i za lokalni nivo, slično kao Zakon o mladima, Savet pojašnjava kao moguću opciju koja se definiše u skladu sa Zakonom o mladima:

Savet za mlade je savetodavno telo, koje je obrazovala Vlada na predlog ministarstva nadležnog za omladinu, u skladu sa propisima koji uređuju rad Vlade, koje podstiče i usklađuje aktivnosti u vezi sa razvojem, ostvarivanjem i sprovođenjem omladinske politike i predlaže mere za njeno unapređivanje. Radi usklađivanja aktivnosti u vezi sa ostvarivanjem omladinske politike na teritoriji autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave može osnovati pokrajinski, gradski i opštinski savet za mlade, u skladu sa Zakonom o mladima.

Postojeće publikacije¹ ne odstupaju u najširem smislu od ove osnovne definicije Saveta za mlade.

1.2.2. Članstvo Saveta za mlade

Kada govorimo o članstvu, na nacionalnom nivou Zakon prepoznaje da Savet za mlade čine predstavnici organa državne uprave u čijem su delokrugu oblasti od interesa za mlade, pokrajinskog organa uprave nadležnog za pitanja mladih, udruženja i krovnih saveza, kancelarija za mlade, zajednički predstavnik nacionalnih saveta nacionalnih manjina i ugledni stručnjaci.

¹ *Primena nacionalne strategije za mlade na lokalnom nivou / standardi rada kancelarija za mlade / kompetencije koordinatora, Ministarstvo omladine i sporta / GIZ, Beograd 2012*

Odgovorna omladinska politika na lokalnom nivou, Modeli KZM, Nacionalna Asocijacija Kancelarija za mlade, Beograd, 2016
Rečnik omladinske politike, Nacionalna asocijacija praktičara i praktičarki omladinskog rada, Novi Sad 2015

Najmanje jednu trećinu članova Saveta za mlade čine predstavnici mladih iz reda udruženja i saveza.

Značajna odrednica za članstvo čine smernice koje su distribuirane lokalnim samoupravama 2008. godine od strane Stalne konferencije gradova i opština (SKGO) koje su u našem prihvaćene i članstvo predlažu na sledeći način: Skupština opštine bira članove Saveta za mlade iz sastava građana, stručnjaka, predstavnika udruženja, predstavnika škola i drugih javnih službi vodeći računa o ravnopravnosti polova i zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u mešovitim sredinama. Najmanje polovinu članova Saveta za mlade čine mladi uzrasta od 15 do 30 godina koji su aktivnostima i postupcima značajno afirmisali pozitivnu ulogu i značaj mladih u lokalnoj zajednici, odnosno koji su dobitnici školske, fakultetske, naučne odnosno druge nagrade od značaja za različite oblasti interesovanja mladih. Ostale članove Saveta za mlade bira Skupština opštine pod uslovom da poseduju višegodišnje iskustvo u radu sa problemima mladih, dokazanu stručnost odnosno da su aktivno učestvovali u većem broju aktivnosti od važnosti za mlade.

1.2.3. Uloga Saveta za mlade

Savet za mlade ima dve značajne uloge koje ga čine ključnim elementom za funkcionalni razvoj i sprovođenje lokalne omladinske politike: omogućava mladima da aktivno učestvuju u donošenju odluka, omogućava umrežavanje i međusektorsku saradnju različitih institucija koje se u nekom delu svoje delatnosti bave mladima.

Osnivanje Saveta za mlade treba da bude definisano statutom opštine/grada, čime se obezbeđuje legitimitet i javnost rada Saveta za mlade. Taj način osnivanja saveta preporučuju Ministarstvo omladine i sporta(MOS) i Stalna konferencija gradova i opština (SKGO) u predlogu Modela statuta gradova/ opština.

1.2.4. Zaduženja Saveta za mlade

Postojeće publikacije se takođe oslanjaju na predlog modela statute SKGO-a iz kojeg izdvajamo zaduženja Saveta za mlade:

- 1) inicira i učestvuje u izradi lokalne omladinske politike u oblasti obrazovanja, sporta, korišćenja slobodnog vremena, povećanja zaposlenosti, informisanja, aktivnog učešća, obezbeđivanju jednakih šansi, zdravlja, kulture, ravnopravnosti polova, sprečavanju nasilja i

kriminaliteta, pristupa pravima, održivog razvoja i životne sredine i drugim oblastima od značaja za mlade;

2) učestvuje u izradi posebnih lokalnih akcionih planova, programa i politika u saglasnosti sa Nacionalnom strategijom za mlade i prati njihovo ostvarivanje;

3) daje mišljenje o pitanjima od značaja za mlade i o njima obaveštava organe opštine;

4) daje mišljenje na nacрте propisa i odluka koje donosi Skupština opštine u oblastima značajnim za mlade;

5) usvaja godišnje i periodične izveštaje o ostvarivanju lokalne omladinske politike i lokalnih akcionih planova i programa za mlade i podnosi ih Skupštini opštine, predsedniku Opštine i Opštinskom veću;

6) inicira pripremu projekata ili učešće Opštine u programima i projektima za mlade u cilju unapređenja položaja mladih i obezbeđenja ostvarivanja njihovih prava koja su u nadležnosti Opštine;

7) podstiče saradnju između Opštine i omladinskih organizacija i udruženja i daje podršku realizaciji njihovih aktivnosti;

8) podstiče ostvarivanje međuopštinske saradnje koja se odnosi na omladinu i o tome obaveštava organe opštine;

9) daje mišljenje o predlozima projekata od značaja za mlade koji se delimično ili potpuno finansiraju iz budžeta opštine, prati njihovo ostvarivanje i daje svoje mišljenje nadležnom organu Opštine.

Osim navedenog, u skladu sa razvojem međusobne komunikacije i elemenata omladinske politike, zaduženja Saveta za mlade mogu biti proširena i prilagođena lokalnim prilikama.

1.3. Istraživački zadatak

Iako je u preko 80 JLS formiran Savet za mlade, njegova funkcionalnost je postignuta u tek desetak JLS. Izazovi koje prate funkcionisanje Saveta za mlade, definisanje njegove uloge na lokalnom nivou, koje aktivnosti treba da sprovodi je bila jedna od projektnih aktivnosti okviru projekta „Osnaživanje kancelarija za mlade“ podržanog od Ministarstva omladine i sporta. Ideja je bila da se kreira i sprovede istraživanje o postojanju, funkcionisanju Saveta za mlade i da se u skladu sa postojećim funkcionalnim kreiraju preporuke za njegovu multiplikaciju u celoj zemlji uz poštovanje svih različitosti lokalnog konteksta. Analiza podrazumeva anketiranje putem upitnika i okupljanje koordinatora iz JLS gde Saveti funkcionišu, rad u fokus grupi i pisanje preporuka u

skladu sa primerima dobre prakse. U skladu sa dobijenim konkretnim podacima o radu i postojanju Saveta, postavljene su preporuke za rad Saveta i postavljen formalni okvir za dalje istraživanja.

2. Metodologija

U okviru istraživanja „**O lokalnim savetima za mlade**“ postavljenim istraživanjem Nacionalna KZM imala je cilj da ispita postojanje i funkcionisanje lokalnih Saveta za mlade, njegovu saradnju i odnos sa KZM, postojanje i uzajamnu vezu sa drugim lokalnim savetima, strukturom članstva, motivacijom i podrškom koja je potrebna za osnivanje i rad Saveta za mlade.

Polazna osnova istraživanja je postavljena na tome da je lokalni Savet za mlade jedan od najvažnijih elemenata omladinske politike na lokalnu, instrument za participaciju, odlučivanje i vidljivost mladih u lokalnoj zajednici.

Istraživanje je trebalo da donese jasan uvid u broj funkcionalnih Saveta, format, pravni okvir, stepen uključenja Saveta u komunikaciju sa drugim subjektima omladinske politike u lokalnim zajednicama.

Dakle, **opšti cilj istraživanja** bio je definisan: Ispitati postojanje i funkcionisanje lokalnih Saveta za mlade i u skladu sa postojećim funkcionalnim Savetima u lokalnim zajednicama kreirati set preporuka za funkcionalni rad Saveta za mlade i time podstaći multiplikaciju.

Specifični ciljevi istraživanja su:

- Ispitati formalne načine postavljanja Saveta
- Ispitati postojanje drugih lokalnih Saveta
- Ispitati kakva je struktura članstva Saveta za mlade
- Ispitati dinamiku sastajanja Saveta za mlade
- Ispitivanje postojanja i ispunjavanja plana rada Saveta
- Kakva i od strane koga je podrška potrebna za funkcionalan rad lokalnog Saveta za mlade.

Upitnik je podrazumevao tri grupe pitanja, opšte podatke o JLS i KZM, opšte podatke o postojanju, radu i dinamici sastajanja Saveta i podrška koja je potrebna kako bi se rad Saveta ustalio i podržao na lokalnom nivou.

Fokus grupa je obuhvatila dublji pristup sličnim pitanjima.

3. Interpretacija rezultata istraživanja

Radi preglednosti i lakšeg praćenja kvantitativnog i kvalitativnog dela, rezultati online upitnika i fokus grupa su objedinjeni.

Procedura

Istraživanje je sprovedeno u periodu januar - april 2018. godine. Ispitanici su imali zadatak da popune upitnik koji se odnosi na status i kvalitet funkcionisanja Saveta za mlade, te odgovore o njegovoj strukturi i organizaciji, identifikovanju jakih strana, kao i identifikovanju izazova i domena funkcionisanja koji zahtevaju podršku u jačanju kapaciteta kroz jasno precizno određena pitanja formulisana u upitniku.

Uzorak

U istraživanju je učestvovalo 56 ispitanika, predstavnika JLS.

Broj stanovnika JLS varira od 1663 do 319,484 stanovnika. Najveći broj JLS koji su učestvovali u istraživanju imaju do 25 000 stanovnika. Na širem planu, čak 66% ispitanih čine grupu JLS do 50.000 stanovnika.

Broj mladih unutar JLS koje su ispitane varira od 250 do 63,260 mladih, a najveći broj JLS ima manji broj mladih od 10 000.

Najveći broj koordinatora KZM koji su odgovorili na upitnik ima potpisan ugovor o radu (39,3%), zatim ugovor o privremeno povremenim poslovima (17,9%).

Najveći broj JLS ima formalno uspostavljen savet za mlade (62,5 %), dok savet za mlade nije uspostavljen u 32,1 % opština koje su popunile upitnik (Tabela 1).

Da li je savet za mlade formalno uspostavljen?	Učestalost odgovora	Procenti
Da	35	62.5
Ne	18	32.1
Nisam siguran	3	5.4
Total	56	100.0

Tabela 1. Formalna uspostavljenost saveta

Na pitanje koje su institucije zastupljene u savetu za mlade ispitanici su odgovorili dominantno navodeći: Gradsku upravu, Kancelariju za mlade, Dom zdravlja i različita udruženja građana.

Osim Saveta za mlade, od strane ispitanika je navedeno da su formirani različiti Saveta i komisija.

Najveći broj ispitanika govori da se Savet za mlade ne sastaje (60,7 %). Učestalost odgovora i procenti koji se odnose na aktivnost Saveta za mlade u vidu sastanaka nalazi se u Tabeli 2.

Da li se savet za mlade sastaje?	Učestalost odgovora	Procenti
Da	22	39.3
Ne	34	60.7
Ukupno ispitanika	56	100.0

Tabela 2. Aktivnost Saveta za mlade- sastanci

Ispitanici su na pitanje otvorenog tipa o razlozima ne održavanja sastanaka najčešće davali odgovore da je razlog nesastajanja nedovoljna zainteresovanost i inicijativa članova Saveta za mlade, nepostojanje samog Saveta, kao i loše funkcionisanje i neinformisanost članova o obavezama i zaduženjima.

Najveći broj ispitanika izveštava da nije održan ni jedan sastanak (17,9%) ili je održan jedan sastanak (10,7%), dok je broj Saveta za mlade koji su održali veći broj sastanaka znatno manji. Takođe, veliki broj ispitanika (51,8%) nije dalo odgovor na ovo pitanje što može biti indikator o neinformisanosti o održavanju sastanaka, ili nepostojanje kontinuiteta u KZM, ali isto tako postoji mogućnost da je razlog neodgovaranja na ovo pitanje nerealizovanje sastanaka Saveta za mlade.

Broj ispitanika koji upućuje na neodržavanje sastanaka Saveta za mlade tokom 2017. godine je znatno manji u odnosu na odgovore za 2016. godinu. Najveći broj ispitanika izveštava da je tokom 2017.godine održano 2-3 sastanaka (Tabela 23.).

Koliko sastanaka Saveta je održano u 2017. godini?	Učestalost odgovora	Procenti
0	1	1.8
1	10	17.9
2	19	33.9
3	13	23.2
Ukupno	43	76.8
Nedostajući podaci	13	23.2
Ukupno ispitanika	56	100.0

Tabela 3. Broj sastanaka Saveta za mlade održanih tokom 2017.godine

Veliki broj Saveta za mlade nema godišnji plan rada 35,7%, dok je broj predstavnika JSL koji nisu sigurni odnosno nemaju informaciju o postojanju godišnjeg plana Saveta za mlade takođe dosta visok 23,2%.

Da li savet ima godišnji plan rada?	Učestalost odgovora	Procenti
Da	10	17.9
Ne	20	35.7
Nisam siguran	13	23.2
Ukupno	43	76.8
Nedostajući podaci	13	23.2
Ukupno ispitanika	56	100.0

Tabela 4. Postojanje godišnjeg plana rada

Na pitanje koji su osnovni zadaci Saveta za mlade, ispitanici su navodili različite poslove iz domena lokalne omladinske politike u ravni sa KZM i drugim subjektima omladinske politike ali je bilo i navođenja “kontrola nad KZM” i vođenje omladinske politike. Odgovori koji su u tabeli korespondiraju sa odgovorima tokom fokus grupe kada je na sličan način navedeno da u nekim JLS Savet reba da vodi realizaciju LAP-a, omladinske politike u celini, da kontroliše KZM i druge subjekte omladinske politike, ali u drugim JLS Savet je ravnopravan horizontalni element omladinske politike.

Koji su osnovni zadaci vašeg Saveta za mlade?	Učestalost odgovora
Predlaganje aktivnosti i kontrola rada KZM, podrška KZM	4
Uključivanje mladih u društveni život, neformalno obrazovanje...	1
Davanje mišljenja na predloge akata koje donosi Skupština.	1
Da vrši savetodavnu ulogu, kreira i vrši monitoring sprovođenja omladinske politike na lokalnu, dizajnira i sprovodi proces izrade LAP-a i prati njegovo sprovođenje, obezbeđuje participaciju mladih za učešće	9
Iz vrlo štrbih informacija, pregledaju i donose i usvajaju godišnje izveštaje o radu javnih preduzeća	1
Deklarativno, da vodi brigu o mladima na teritoriji JLS	1
Uspostavljanje novih usluga i servisa za mlade, Unapređenje rada lokalne Kancelarije za mlade I Uspešno korišćenje alternativnih izvora finansiranja	3
Predstavlja sponu između mladih i Skupštine grada, inicira predloge Skupštini	2
Stvaranje uslova za kvalitetniji život mladih i njihovo uključivanje u savremene tokove društva	1
Unapređenje položaja mladih, informisanje i aktivno ucesce u kreiranju radnog i životnog okruženja - opstanak i ostanak mladih	2
Promovisanje mladih	1

Ispunjenje zadatih ciljeva iz LAP-a za mlade	1
Nije mi poznato	1

Tabela 5. Osnovni zadaci saveta za mlade

U Tabeli 6. navedeni su faktori boljeg funkcionisanja Saveta za mlade i frekvence za svaki od odgovora. Ispitanici su na pitanje odgovarali višestrukim izborima, obeležavajući veći broj faktora koje su smatrali važnim. Oni kao važne faktore prepoznaju: motivisano članstvo Saveta, jasno prepoznavanje omladinske politike od strane lokalne samouprave, kao i podršku lokalnih institucija koji se bave mladima i finansije. Ogovori u potpunosti korespondiraju sa odgovorima ispitanika iz fokus grupe sa jasnim prepoznavanjem motivisanosti, informisanosti, podrške i finansija.

Šta mislite šta je potrebno da bi Savet funkcionisao?	Učestalost odgovora
Motivisano članstvo Saveta	30
Jasno prepoznavanje omladinske politike od strane lokalne samouprave	27
Podrška od strane lokalnih udruženja građana	16
Podrška od strane lokalnih institucija koje se direktno ili indirektno bave mladima	20
Finansije	23
Podrška od strane nacionalnih subjekata omladinske politike	16
Nešto drugo	5

Tabela 6. Faktori boljeg funkcionisanje saveta

Uz navedene odgovore o mogućoj podršci Nacionalne KZM lokalnim KZM, odgovori učesnika fokus grupa se nadovezuju i proširuje na saradnju ne samo na Ministarstvo/a, već i na strane donatore kojima je tema učešća mladih na lokalnom nivou bliska.

Gde vidite podršku Nacionalne KZM?	Učestalost odgovora
U pregovorima i realizaciji osnivanja Saveta, kasnijem funkcionisanju/ Kao savetodavno telo u formiranju funkcionalnijeg i motivisanijeg Saveta za mlade/ Zvanično upućeni zahtevi za usklađivanje budućeg delovanja i aktivnosti kako savet za mlade ne bi bio formalan/ Konkretni predlozi od Asocijacije na koji bi način mogla da utiče na donošenje odluka i upostavljanje funkcionalnog Saveta za mlade/ Podrški sa nacionalnog nivoa kroz pisma preporuka usmerenih ka lokalnim samoupravama	6
U pojašnjavanju značaja Saveta za mlade	2
Podrška pisanju projekata / U razmeni iskustva u sprovođenju omladinskih projekata kao i obezbeđivanje treninga i edukacija na temu pisanja projekata za EU fondove.	3
Vezano za sve novine i aktuelnosti i pitanja koja se tiču i koja su bitna kancelarijama za mlade	1

Direktnom uticanju na rukovodstvo JLS	1
Potrebna je veća podrška i bliskija saradnja (smernice, predlozi, brošure)- teoretska i iskustvena podrška uz prilagođavanje specifičnostima lokalnih uslova/ Profesionalna podrška/ objasniti zaduženja i obaveze Saveta za mlade,	6
U pogledu zajedničkih akcija	1
Nacionalna KZM je važan parter u jačanju kapaciteta naše KZM	2
Podrška u projektima i širenje svesti maldih u aktivnije uključivanje u društvo i aktivno donošenje odluka	1
Edukacija, informisanje članova Saveta za mlade npr. uz podršku Ministarstava organizacija obuka, info dan za predsednike gradskih veća/gradonačelnike/predsednike opština u kojima Saveti nisu funkcionalni i objasniti plastično šta je Savet i koje su mu uloge. Obuke koje učvršćuju saradnju lokalni koordinator- Gradski većnik - Predsednik Saveta za mlade Informisanje o potencijalnim edukacijama, seminarima, konkursima, promenama u strateškim dokumentima	10
Unapređenja položaja mladih i obezbeđenja ostvarivanja njihovih prava koja su u nadležnosti opštine/države, da podstiče saradnju između opštine/pokrajine/države , omladinskih organizacija gde daje podršku realizaciji njihovih aktivnosti.	1
Unapređenje kvaliteta rada KZM, podršku Nacionalne KZM ka umrežavanju KZM-ova	
Finansijsku i organizacionu	1
Da nam ukažu na primere dobre prakse funkcionisanja Saveta za mlade (jake strane i problem kod funkcionisanja) i čime se oni bave u drugim gradovima i opštinama, razmena iskustva (na nacionalnom i internacionalnom nivou)	6

Tabela 7. Podrška Nacionalne KZM- zadaci Asocijacije

Veliki broj predstavnika JLS prepoznaje značaj podrške drugih aktera (51,8%). Frekvence i procenti nalaze se u tabeli ispod (Tabela 8.).

Da li Vam je potrebna podrška drugih subjekata?	Učestalost odgovora	Procenti
Da	29	51.8
Ne	18	32.1
Ukupno	47	83.9
Nedostajući podaci	9	16.1
Ukupno ispitanika	56	100.0

Tabela 8. Neophodnost podrške drugih subjekata

U Tabeli 9.nalaze se odgovori ispitanika o tome koje aktere identifikuju značajnim u procesu jačanja kapaciteta i poboljšanja funkcionisanja. Kao najznačajnije partnere za podršku u razvijanju I

održivom radu Saveta najveći broj ispitanika vidi u Ministarstvu omladine i sporta, Nacionalnoj KZM, podjednako svih aktera na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou.

Podrška kojih aktera bi Vam bila značajna?	Frekvencija
SKGO	1
Ministarstva omladine i sporta	12
Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave	1
Nacionalna KZM	8
Privatnog sektora i kompanija privatnog karaktera	2
Svih lokalnih aktera	1
Škola	4
Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu	3
Pojedinaca-entuzijasta	1
Donatora	1
Nevladinog sektora	2
Javnih ustanova LS	1
Međusektorska saradnja	1
Podrška raznih državnih institucija	1
Svih lokalnih, pokrajinskih i nacionalnih aktera u omladinskoj politici	3
Podrška institucija koje se direktno ili indirektno bave mladima	1
Gradske kancelarije	1
Ministarstva	1
JLS	4
Institucije socijalne zaštite	1
Nacionalne službe za zapošljavanje	1
MUP-a	1
Institucije sporta	1

Tabela 9. Akteri koji imaju važnu ulogu podrške

4. Zaključci i preporuke

Jedinice lokalne samouprave koje su učestvovala u istraživanju su ujednačeno regionalno rasprostranjene i podjednako zastupljene, ali se od 135 jedinica lokalne samouprave koje imaju funkcionalne kancelarije za mlade, samo njih 56 odazvalo istraživanju, te nam podaci mogu samo donekle dati ilustrovanu „širu“ sliku stanja na terenu.

Čak dve trećine ispitanih JLS čine grupu do 50.000 stanovnika.

Skoro 50% KZM su osnovane 2008. i 2009., a jedna petina u 2012. godini.

Najveći broj koordinatora KZM koji su odgovorili na upitnik su angažovani po osnovu ugovora o radu (39,3%), zatim ugovora o privremeno povremenim poslovima (17,9%).

U najvećem broju kancelarija za mlade koordinatori su angažovani na poziciji godinu ili dve dana (23,2% od 2016. godine; 32,1 % od 2017. godine)

Podjednak procenat Saveta za mlade je definisan statutom JLS i formiran u odnosu na broj ispitanika (62,5%). Pored toga, čak dve trećine ispitanih navode da se Savet za mlade ne sastaje. Mali broj koordinatora (10%) nema informacije o tome da li je Savet za mlade definisan Statutom ili da li je Savet formiran (5%). Kao razloge za neodržavanje sastanaka ispitanici su najčešće davali odgovore da je razlog nesastajanja nedovoljna zainteresovanost i inicijativa članova Saveta za mlade, nepostojanje samog Saveta, kao i loše funkcionisanje i neinformisanost članova o obavezama i zaduženjima.

Dominantne institucije zastupljene u Savetu za mlade su Gradska uprava, Kancelarija za mlade, Dom zdravlja i udruženja građana.

Ispitanici navode preko 50 različitih lokalnih saveta, a osim njih, ispitanici su naveli veliki broj različitih Komisija koje rade na nivou lokalnih samouprava.

Na pitanje koji su osnovni zadaci Saveta za mlade, ispitanici su navodili različite poslove iz domena lokalne omladinske politike u ravni sa KZM i drugim subjektima omladinske politike alimeđu odgovorima je bilo i navođenja "kontrole nad KZM" i vođenje omladinske politike. Odgovori koji su u tabeli korespondiraju sa odgovorima tokom fokus grupe kada je na sličan način navedeno da u nekim JLS Savet reba da vodi realizaciju LAP-a, omladinske politike u celini, da kontroliše KZM i druge subjekte omladinske politike, ali u drugim JLS Savet je ravnopravan horizontalni element omladinske politike.

U najvećem broju slučajeva postoji poznavanje ispitanika oko odnosa Saveta i KZM, prepoznaje se potreba za međusobnom saradnjom i podrškom, dok je u manjem broju slučajeva prepoznavanje tog odnosa izostalo.

U odnosu na ove odgovore možemo zaključiti da ispitanici nisu u dovoljnoj meri upoznati sa odnosom KZM i Saveta za mlade, da ne prepoznaju svi jasno uloge i odnose i da je potrebno posvetiti pažnju jačanju oba mehanizma da bi se postigla međusobna sinergija u lokalnim zajednicama.

Za bolje funkcionisanje Saveta, kao važne faktore ispitanici prepoznaju: motivisano članstvo Saveta, jasno prepoznavanje omladinske politike od strane lokalne samouprave, kao i podršku lokalnih institucija koji se bave mladima i finansije. Ogovori u potpunosti korespondiraju sa odgovorima ispitanika iz fokus grupe sa jasnim prepoznavanjem motivisanosti, informisanosti, podrške i finansija.

Veliki broj predstavnika JLS prepoznaje značaj podrške drugih aktera (51,8%) a kao najznačajnije partnere za podršku u razvijanju i održivom radu Saveta najveći broj ispitanika vidi u Ministarstvu omladine i sporta, Nacionalnoj KZM, podjednako svih aktera na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou

U skladu sa svim iznetim podacima, iskustvom rada sa subjektima lokalne omladinske politike i iskazanim u radu sa koordinatorima i koordinatoricama u fokus grupi, kreirali smo set preporuka koje mogu dovesti do funkcionalnijeg rada Saveta za mlade.

Važno je zagovarati osnivanje Saveta za mlade u lokalnim samoupravama na nekoliko nivoa, a pre svega kod donosioca odluka u lokalnim samoupravama.

Potrebno je povećati svest subjekata omladinske politike i donosioca odluka u jedinicama lokalnih samouprava o ulozi i značaju Saveta za mlade.

Potrebno je informisati ih i predstaviti primere dobre prakse funkcionisanja Saveta i ukazati na prednosti koje funkcionalan Savet za mlade donosi mladima u lokalnoj samoupravi. Prikazati na koji način se povećava kvalitet omladinske politike i participacija mladih u drugim lokalnim politikama.

Prilikom predstavljanja i informisanja potrebno je ukazati na postojanje stalnih i privremenih radnih tela i prikazati razlike u njihovim ulogama u skladu sa Zakonima i Statutom jedinica lokalne samouprave.

Jasna formalna uloga i pravno ustrojstvo Saveta za mlade sa jasno definisanim ovlašćenjima i ulogama predstavlja minimum uslova za kasnije funkcionalno postojanje i produktivan rad Saveta.

Jedna od slika koje se ističu je da se omladinska politika i dalje oslanja na pojedinca dok je potreban sistemski pristup i međusektorski razvoj omladinske politike

Potrebno je pokrenuti program jačanja kapaciteta lokalnih Saveta za mlade u narednom period i kontinuiranu podršku lokalnim Kancelarijama za mlade.

5. Prilozi

5.1. Statut primer

V POSEBNA TELA OPŠTINE

1. Savet za mlade

Član 64.

U Opštini se osniva Savet za mlade kao posebno telo.

Savet za mlade čine članovi iz reda građana, stručnjaka, udruženja, škola i drugih javnih službi i privrede, vodeći računa o ravnopravnosti polova i zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina.

Savet za mlade:

1. inicira i učestvuje u izradi lokalne omladinske politike u oblasti obrazovanja, sporta, korišćenja slobodnog vremena, povećanja zaposlenosti, informisanja, aktivnog učešća, obezbeđivanju jednakih šansi, zdravlja, kulture, ravnopravnosti polova, sprečavanju nasilja i kriminaliteta, pristupa pravima, održivog razvoja i životne sredine i drugim oblastima od značaja za mlade,
2. učestvuje u izradi posebnih lokalnih akcionih planova, programa i politika u saglasnosti sa Nacionalnom strategijom za mlade i prati njihovo ostvarivanje,
3. daje mišljenje o pitanjima od značaja za mlade i o njima obaveštava organe Opštine,
4. daje mišljenje na nacрте propisa i odluka koje donosi Skupština opštine u oblastima značajnim za mlade,
5. usvaja godišnje i periodične izveštaje o ostvarivanju lokalne omladinske politike i lokalnih akcionih planova i programa za mlade i podnosi ih Skupštini opštine, predsedniku Opštine i Opštinskom veću,
6. inicira pripremu projekata ili učešće Opštine u programima i projektima za mlade u cilju unapređenja položaja mladih i obezbeđenja ostvarivanja njihovih prava koja su u nadležnosti Opštine,
7. podstiče saradnju između Opštine i omladinskih organizacija i udruženja i daje podršku realizaciji njihovih aktivnosti,
8. podstiče ostvarivanje međuopštinske saradnje koja se odnosi na mlade i o tome obaveštava organe Opštine,

9. daje mišljenje o predlozima projekata od značaja za mlade koji se delimično ili potpuno finansiraju iz budžeta Opštine, prati njihovo ostvarivanje i daje svoje mišljenje nadležnom organu Opštine.

Aktom o osnivanju Saveta za mlade utvrđuje se broj članova, sastav, period na koji se biraju predsednik i članovi i način rada.

5.2. Primer programa rada Saveta za mlade u Novom Pazaru

Na inicijativu Misije OEBS-a u Srbiji kancelarije u Novom Pazaru ostvarena je saradnja sa Savetom za mlade grada Novog Pazara, osnovanim 2017. godine, u cilju jačanja kapaciteta Saveta za mlade. Trening za jačanje kapaciteta Saveta za mlade održan je u Nišu, u oktobru 2017. godine.

Trening je bio namenjen članovima i članicama Saveta i saradnicima iz institucija. Bio je usmeren na upoznavanje članova i članica Saveta sa omladinskom politikom, omladinskom inkluzivnom politikom, akcionim planiranjem i napravljen je plan rada u skladu sa temama koje su članovi i članice identifikovali kao primarne u njihovoj opštini.

Teme su identifikovane kroz vođen proces, a plan urađen uzimajući uobzir sve lokalne specifičnosti, okvire rada i ovlašćenja. Vodilo se računa da se uz predloženi plan osmisle mehanizmi praćenja i analize postignutih rezultata.

Deo plana koji je osmišljen se nalazi u prilogu.

IDENTIFIKOVANI PROBLEMI

NASILJE

Problemi	Rešenje
Porodično	Edukacija
Vršnjačko	Sigurne kuće
Rodno zasnovano nasilje	Razgovor sa psihologom
Nacionalno (na nacionalnoj osnovi)	Bolja saradnja sa policijom
Mobing	Promocija ne nasilja
Psihičko i fizičko	Internet centar
Diskriminacija	Implementirati postojeće programe
Internet nasilje	

ZAPOŠLJAVANJE

Problemi	Rešenje
-----------------	----------------

Nezainteresovanost mladih za zanatske poslove	Sajam zanimanja Sajam obrazovanja
Slaba informisanost mladih o deficitarnim poslovima	Realni susreti Osnaživanje kompanija/poslodavaca da pružaju informacije
Loša komunikacija između poslodavaca i zainteresovanih	Obuka
Desetine slobodnih radnih mesta	Edukacija mladih na temu „mekih veština“

Uloga Saveta na temu zapošljavanja mladih:

- **Savet za mlade mora učestvovati u kreiranju javnih politika**
- **Uticaj na ključne institucije , organizacije, ustanove radi uključivanje mladih na tržište rada i u društvene delatnosti**
- **Dobra komunikacija sa obrazovnim insitucijama**
- **Insistirati na programima osnaživanja mladih kako bi stekli veštine koje im nedostaju**

ZDRAVLJE

Problemi	Rešenja
<ul style="list-style-type: none"> • Zdravstvena neprosvećenost • Predrasude • Neadekvatni uslovi za rad • Nepoštovanje etičkog kodeksa ponašanja • Etiketiranje • Neinformisanost, površnost • Minimiziranje zdravstvenog problema • Afektivno reagovanje/poremećaj ponašanja = vršnjačko nasilje 	<p>Savet za mlade, organizovanje debata, tribina u cilju edukacije mladih</p> <p>Mapiranje faktora rizika</p> <p>Formiranje savetovalista za mlade</p> <p>Angažovanje mladih da vršnjacima prenesu svoja iskustva/motivacija</p> <p>Otklanjanje predrasuda</p> <p>Bavljenje problemima koje imaju osobe sa invaliditetom</p> <p>Iniciranje rešavanja problema stanja zdravstva u gradu</p>

Aktivnosti Saveta za mlade u prvih godinu dana rada:

Aktivnosti	Insitucije/organiacije koje mogu da pomognu	Očekivani rezultat	Vremenski rok
Usvajanje pravilnika o radu Saveta	Pravna služba grada Novog Pazara, drugi Saveti	Jasno uređen rad Saveta; jasan mandat i odgovornosti, kao i način rada (donošenje odluka, sazivanje i sl.)	Do prve sednice Skupštine Opštine na kojoj treba da se usvoji pravilnik
Informisanje insitucija i organizacija o osnivanju Saveta	Informisati insitucije koje se bave mladima, OCD; političke partije	Informisana javnost o postojanju Saveta i njegovim ingerencijama	Narednih mesec dana
Učestvovanje u izradi	Kancelarija za mlade i	Podržan proces	Do kraja godine ,

LAPa za mlade, sednica Saveta posvećena izradi LAPa (dok traje izrada da se vidi da li je potrebna pomoć i kakva, i kad dobijemo nacrt, da da svoje mišljenje na nacrt LAPa i o tome obavesti skupštinu i Gradsko veće	članovi/ce radne grupe za izradu LAPa	izrade LAPa	odnosno do kada je rok za izradu LAPa
Organizovati tematsku sednicu Saveta za mlade posvećenu izradi budžeta kako bi se prodiskutovalo ima li prostora za poboljšanje finansiranja programa i projekata za mlade u svim oblastima finansiranja grada (npr. subvencije za poljoprivrednike, stipendije za kulturu i sl.)	Pozvati ljude zadužene za budžet, gradskog većnika, sve one koji mogu pružiti info o finansiranju programa za rade	Koordinisana politika finansiranja politika za mlade i kroz druge programe (ne samo kroz kancelariju za mlade)	Novembar/decembar
Organizovanje tematske sednice Saveta za mlade posvećen pitanjima zdravlja mladih u Novom Pazaru i poboljšanju rada Savatevališta za mlade	Sve ključne insitucije (zdravstveni centar, zavod za javno zdravlje, škole, NVO, gradski većnici zaduženi za mlade ili odbor za javno zdravlje ako ga ima)	Kordinisanje aktivnsoti za uspostavljanje adekvatnog servisa za zdravlje mladih (pre svega savetovalište, ali i generalno pristup zdravstvenih ustanova mladima)	3- 6 meseci
Organizovati tematske sednice posvećene bezbednosti mladih u Pazaru	Ključne insitucije, MUP, škole, CSR, omladinske organizacije, đачki parlamenti	Prodiskutovati stanje bezbednosti za mlade, predložiti unapređenje u ovoj oblasti	3-6 meseci
Održavati redovne kontakte sa đачkim parlamentima i omladinskim organizacijama (prisustvo sednicama Saveta) kako bi Savet što autentičnije bio glas mladih i kako bi	Đачki parlamenti Omladinske organiacije Organizacije koje rade sa mladima	Obezbediti da se glas mladih čuje što reprezentativnije	Sve vreme rada Saveta

se podržao rad ovih organizacija			
Organizovati tematsku sednicu Saveta za mlade posvećenu obrazovanju mladih u Novom Pazaru	Škole Univerzitet Većnici za obrazovanje Odbornici NVO	Koordinisanje politika obrazovanja i rešavanje gorućih problema u ovoj oblasti u meri u kojoj je to moguće na lokalnom nivou (da grad preuzme inicijativu)	6 meseci

5.3. Upitnik

Upitnik o Savetima za mlade

Poštovane kolege i kolegice, u okviru projekta "Osnaživanje kancelarija za mlade" koji sprovodi Nacionalna KZM pod pokroviteljstvom Ministarstva omladine i sporta planirano je istraživanje o postojanju i funkcionisanju gradskih i opštinskih Saveta za mlade sastavljeno od ovog upitnika i fokus grupe.

Savet za mlade je jedan od najvažnijih elemenata omladinske politike na lokalnu, instrument za participaciju, odlučivanje i vidljivost mladih u lokalnoj zajednici. Rezultati istraživanja će dati set preporuka za pokretanje i održivi rad lokalnih Saveta za mlade širom zemlje.

Za popunjavanje upitnika će vam biti potrebno maksimalno 15 minuta.

1. Ime JLS :
2. Broj stanovnika :
3. Broj mladih :
4. Koje godine je osnovana KZM?
5. Status zaposlenja koordinatora :
1) Ugovor o radu
2) Ugovor o privremeno povremenim poslovima
3) Ugovor o delu
4) Volonterski Ugovor
5) Drugo (nevesti) _____
6. Od kada je koordinador na poziciji?
7. Da li je Savet za mlade definisan statutom?
1) Da
2) Ne
3) Nisam siguran
8. Kako je definisan Savet za mlade Statutom? (skupštinsko telo, gradonačelnikova radna grupa ili drugo)

9. Da li je Savet za mlade formalno uspostavljen?
1) Da 2) Ne 3) Nisam siguran
10. Koja je struktura članstva Saveta za mlade?
1) Broj muškaraca _____ 2) Broj žena _____ 3) Broj mladih _____ 4) Broj starijih od 30 _____ 5) Broj predstavnika političkih partija _____ 6) Broj predstavnika lokalnih institucija _____ 7) Broj predstavnika udruženja građana _____ 8) Koje institucije su zastupljene u Savetu?(navesti) _____
11. Koji su još saveti definisani statutom JLS?
12. Koji su ostali saveti formirani?
13. Da li se Savet za mlade sastaje?
1) Da 2) Ne
14. Ako ne sastaje koji su razlozi?
Na narednih 5 pitanja odgovaraju samo JLS u kojima se Savet sastaje/radi:
15. Koliko sastanaka Saveta je održano u 2016. godini?
16. Koliko sastanaka Saveta je održano u 2017. godini?
17. Da li Savet ima godišnji plan rada?
1) Da 2) Ne 3) Nisam siguran

18. Koji su osnovni zadaci vašeg Saveta za mlade?
19. Kako je vaš Savet za mlade postavljen u odnosu na KZM?
Na naredna pitanja odgovaraju samo one JLS u kojima ne radi Savet:
20. Šta mislite šta je potrebno da bi Savet funkcionisao?
<ul style="list-style-type: none"> 1) Motivisano članstvo Saveta 2) Jasno prepoznavanje omladinske politike od strane lokalne samouprave 3) Podrška od strane lokalnih udruženja građana 4) Podrška od strane lokalnih institucija koje se direktno ili indirektno bave mladima 5) Finansije 6) Podrška od strane nacionalnih aktera 7) nešto drugo: navesti _____
21. Gde vidite podršku Nacionalne KZM?
22. Da li vam je potrebna podrška drugih aktera?
<ul style="list-style-type: none"> 1) Da 2) Ne
23. Podrška kojih aktera bi Vam bila značajna?

Hvala Vam na izdvojenom vremenu i podršci za razvoj lokalne omladinske politike u Srbiji!